

beze změny ústavy. Snad by pak přestala potřeba ústavních reforem. Ale k tomu je zapotřebí dobrých úmyslů, činů a — lidí.

A v tomto směru leží, myslím, hlavní význam diskusí o změně ústavy: Ukazuje se jimi touha po nápravě. Jsou mementoem pro dosavadní držitele politické moci: Nezmění-li se lidé, bude nutno změnit instituce. Ale dovolte nám říci, že nějaké změny k lepšímu je už opravdu zapotřebí. Z. N.

JUBILEJNÍ. Dne 26. dubna t. r. uplynulo 50 let od promoce Dr. Karla Kramáře. Jeho promotorem byl tehdy Dr. Matouš Talíř, profesor finančního práva, děkanem byl tehdy Dr. Emil Ott a rektorem Dr. Antonín Randa. Podle zvyku, odevzdala Karlova universita Dr. Kramářovi obnovený diplom doktorský. Při této příležitosti sluší na výroční den 26. dubna 1934 vzpomenouti toho, že vlastně je to vůbec nový doktorský diplom. Neboť Dr. Kramář, byv odsouzen za světové války Rakouskem pro velezradu, pozbyl stejně jako s ním odsouzený Dr. Rašín, doktorátu. Dr. Rašín, aby mohl po amnestii vykonávati advokátní praxi, musil se podrobiti novému aktu promočnímu, kterého nově promovaný Rašín spolu i s hojným a nadšeným posluchačstvem, hlavně z řad studentských, využil při zavřených dveřích malé promoční síně v Karolinu k zdůraznění národního programu. Naproti tomu Dr. Kramář, politik a nezávislý od úřadů, neuznal ztráty doktorátu, jako neuznali jsme tohoto důsledku jako činu vysloveně nepřátelského ani my ve svém státě. Tím radostněji vítáme však toto 50. výročí jeho doktorátu, kdy se Dr. Kramářovi dostává nového diplomu již »sub summis auspiciis Reipublicae Bohemoslovenicae.«*) vr.

JEŠTĚ KAROLINUM. Rektor německé university prof. Dr. Gessemann protestoval u ministra školství a národní osvěty, prof. Dr. J. Krčmáře, proti snaze, aby německá universita byla vystěhována z Karolina a přestěhována na periferii (!) do Prahy VII., totiž vedle paláce Úrazové pojišťovny a Elektr. podniků. Co by měla říkat Čes. technika v Dejvicích? Škoda, že akademický senát německé university neprotestoval kdysi proti těm svým vlastním kolegům, kteří po převratu chtěli přeložit německou universitu ne na »periferii«, ale do venkovského města v severních Čechách. Protože se tak rychle zapomíná, dovolili jsme si to připomenouti. r.

Z CELÉHO SVĚTA PRÁVNICKÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO. Francie: Vláda chystá rozsáhlá úsporná opatření; jde zejména o snížení platů veřejných zaměstnanců, o snížení pensí a o reorganizaci železnic. — Japonsko: Vydán byl zákon na ochranu japonského obchodu; zejména se v něm zmocňuje vláda, aby regulovala zahraniční obchod. — Kuba: Vláda se usnesla opustiti zlatý standard. — Německo: Pruská vláda nařídila, že absolventi školy jsou povinni konati aspoň po jeden rok zemědělské práce. — Úřednický zákon byl znovu novelisován; nelze již propouštěti, počínaje 1. IV. t. r., veřejné úředníky na základě t. zv. arijského paragrafu, dále bylo povoleno přijímati zase některé propuštěné úředníky. — Rakousko: Zavedena byla t. zv. bezpečnostní daň (»Sicherheitssteuer«) na úhradu mimořádných vydání, s nimiž bylo spojeno potlačení soc. dem. revoluce v únoru t. r.; vybírá se jako přírážka k důchodové dani. — Pro město Vídeň byla vydána nová ústava: starosta, jeho náměstkové i poradní sbor (»Wiener Bürgerschaft«) jsou jmenováni vládou; Vídeň sama byla prohlášena za spolkové město (»bundesunmittelbare Stadt«). — Připravuje se školská reforma. — Nařízením bezpečnostního ředitele pro Vídeň byli někteří státní občané rakouští zbaveni rakouské příslušnosti. — Rumunsko: Přijat byl zákon o konverzi zemědělských a městských dluhů. Za podmínek v zákoně stanovených se snižuje země-

*) Týž den odevzdali Dr. Kramářovi i vzpomínkovou adresu zástupců S. Čs. P. »Všehrd«, o čemž přineseme zprávu příště.

dělský dluh o 50—70%, městský o 20—35%. Dlužník musí konversi navrhnouti, nepřistoupí-li na ni věřitel, dostává se dlužníku 10letého přiročí, po které jest povinen platiti 1proc. anuity. Věřitelé, kteří vyrovnáním ztratí přes 30% svých pohledávek, jsou oprávněni zažádati o vyrovnání, o němž v poslední instanci rozhodne zvláštní rozhodčí soud. Na cizí věřitele se zákon nevztahuje. — Řecko: Dne 31. III. t. r. byla v Athénách zahájena balkánská konference. — Švédsko: Zahraniční ministerstvo povolilo na nákup švédského zboží Sovětům úvěr 100 mil. šv. korun. — Švýcarsko: Nová krisová daň se vybírá jako přírůžka k majetkové a důchodové dani; z jejího výnosu dostane spolek $\frac{3}{\pi}$, kantony $\frac{2}{\pi}$. — Turecko: Hospodářská rada balkánské konference navrhla, aby Cařihrad byl prohlášen svobodným přístavem. — USA: Sněmovna reprezentantů přijala zákon o revalorisaci stříbra. Kě

ZASLOUŽENÁ POCTA. Spořitelní a záložní spolky, naše Raiffeisenky, usnesly se na letošním sjezdu, že se budou na příště nazývat »Kampeličkami« na paměť, že tuto záslužnou formu záloženskou u nás po prvé propagoval MUDr. František Cyril Kampelík, odhodlaný a nadšený popularisátor nových podniků zvláště mezi venkovským lidem. Je to pocta velmi zaslužená a tím spíše vhodná, že lidově dávno, vlastně již od počátků Spořitelních a záloženských spolků, t. j. od posledních let 19. stol., se tyto záložny nazývaly »Kampeličkami« Ča.

ÚKLADY O REPUBLIKU. Brněnský proces proti útočníkům na židenické kasárny, který dlouho zaměstnával celou naši veřejnost, stal se opět na čas středem jejího zájmu, když se cestou dovolací stížnosti dostal před Nejvyšší soud. Je známo, jak pronikavě byl jím rozsudek první stolice, státního soudu, jehož byl prvním výtvozem, změněn.

Z obou činitelů, kteří přicházejí v úvahu jako předpoklady kritizovaného verdiktu, totiž úvahy soudu a závazného znění zákona, věnujeme zde pozornost onomu prvnímu, neboť složka druhá, lex lata, nemůže býti v této úvaze posuzována.

Je známo, že hlavní pachatelé židenického případu byli státním soudem odsouzeni pro pozdvižení (kromě řady podružných činů) podle obecného trestního zákona, ač obžaloba zněla na zločin podle § 1 zák. na ochr. republiky (úklady o republiku). Rozdíl mezi oběma delikty, které v daném případě přicházely v úvahu, spočívá v tom, že při úkladech o republiku se žádá pachatelův úmysl (mimo jiné případy) násilím změnití ústavu republiky, zatím co pro zločin pozdvižení podle § 68 tr. z. r. 1852 stačí, aby se v jakémkoli úmyslu kladl odpor vrchnosti srocením více osob. Leží tedy rozdílnost obou deliktů zcela na poli, kterému se v trestním právu běžně říká »stránka subjektivní«. Pro kvalifikaci navenek případně téhož trestního činu podle té či oné z citovaných norem rozhoduje, zda pachatelův úmysl, v obou případech zprotivením se státní moci se projevující, směřoval k změně ústavy republiky.

Okolnosti židenického přepadení nasvědčovaly tomu, že alespoň u vedoucích jeho osob takový úmysl zde byl. Zněla tedy obžaloba na zločin úkladů o republiku. Rozsudek státního soudu však projevil opačné přesvědčení tohoto tribunálu tím, že hlavní pachatele odsoudil pro zločin pozdvižení. Přes doznání hlavního pachatele, že choval úmysl § 1 zák. na ochr. rep. předpokládaný, přešel první soud, použiv ustanovení trestního řádu, dle něhož trestní soud není vázán doznáním pachatele, neboť průvodním řízením dospěl k uzávěru, že takový úmysl si dotyčný pachatel »nalhával«. Z nejasné argumentace této části důvodů možno tušiti, že použito zde bylo zásad o pokusu nezpůsobitelném dosáhnouti výsledku trestně relevantního.

Aby Nejvyšší soud mohl, jak se opravdu stalo, odsouditi hlavní pachatele pro úklady o republiku, musil si vyřešiti otázku, zda je oprávněn revidovati názor prvního soudu o subjektivní stránce činu, neboť v té se